

„Milovať budeš svojho bližneho ako seba samého!“ (Mk 12, 31)

Máme pred sebou jedno z tých slov evanjelia, ktoré treba žiť hneď, okamžite. Je také jasné, očividné – a náročné –, že sa o ňom ani netreba veľmi rozpisovať. Priblížme si však, v akom kontexte zaznelo. Pomôže nám to uvedomiť si jeho silu.

Ježiš odpovedá na otázku jedného zákonníka, znalca Písma, ktorý sa ho opýtal, ktoré prikázanie je prvé zo všetkých. Bola to celkom otvorená otázka, najmä potom, ako vo Svätom písme zistili 613 príkazov, ktoré bolo treba dodržiavať.

Rabín Šammaj, jeden z veľkých učiteľov, ktorý žil len niekoľko rokov pred Kristom, odmietol označiť najdôležitejšie prikázanie. Iní zase, podobne ako Ježiš, sa už zameriavali na ústrednú úlohu lásky. Napríklad rabín Hillel tvrdil: „Nerob bližnemu všetko to, čo aj sám neznášaš, v tom je celý zákon. Ostatné je len vysvetlenie.“

Ježiš nielenže nadviazal na rozhodujúcu úlohu lásky, ale kladie spolu ako jedinú prikázanie lásku k Bohu (porov. *Dt 6, 4*) a lásku k bližnemu (porov. *Lv 19, 18*). Jeho celá odpoveď zákonníkovi totiž bola: „Prvé [prikázanie] je toto: »Počuj, Izrael, Pán, náš Boh, je jediný Pán. Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej mysle a z celej svojej sily!« Druhé je toto: »Milovať budeš svojho bližneho ako seba samého!« Iného, väčšieho prikázania, ako sú tieto, niet.“

„Milovať budeš svojho bližneho ako seba samého!“

Táto druhá časť jediného prikázania je výrazom prvej časti, lásky k Bohu. Bohu tak veľmi leží na srdci každé jeho stvorenie, že ak mu chceme urobiť radosť, ak mu chceme skutkami dokázať, ako ho milujeme, nie je na to lepší spôsob, ako byť výrazom jeho lásky ku všetkým. Podobne ako sú rodičia šťastní, keď vidia, že ich deti si rozumejú, pomáhajú si a sú jedno, rovnako aj Boh, ktorý je pre nás otcom a matkou, je šťastný, keď vidí, že milujeme bližneho ako seba samého a tak prispievame k jednote ľudskej rodiny.

Celé stáročia proroci vysvetľovali izraelskému ľudu, že Boh chce lásku, a nie obety a holokausty (porov. *Oz 6, 6*). Aj sám Ježiš pripomína ich učenie: „Chodte a naučte sa, čo to znamená: »Milosrdenstvo chcem, a nie obeť.«“ Veď ako je možné milovať Boha, ktorého nevidíme, ak nemilujeme brata, ktorého vidíme? (porov. *1 Jn 4, 20*). Boha milujeme, slúžime mu a ctíme si ho do tej miery, do akej milujeme, slúžime a ctíme si každého človeka, priateľa či neznámeho, z nášho alebo z iného národa a predovšetkým tých *malých* a najnúdznejších.

Je to výzva pre kresťanov všetkých čias, aby obsah obradov pretlmočili do života, aby vyšli z kostolov, kde sa klaňali, milovali a oslavovali Boha, a išli v ústrety každému a takto naplňali to, čo sme prijali v modlitbe a v spoločenstve s Bohom.

„Milovať budeš svojho bližneho ako seba samého!“

Ako teda žiť toto Pánovo prikázanie?

Predovšetkým majme na pamäti, že je jednou z dvoch neoddeliteľných častí, ktoré spolu vyjadrujú lásku k Bohu. Aby sme vedeli, čo je láska a ako milovať, musíme tomu venovať určitý čas. To znamená vytvoriť si priestor na modlitbu, *kontempláciu*, na dialóg s ním: takto sa to potom učíme od Boha, ktorý je Láska. Vôbec neukracujeme bližneho o spoločný čas, keď sme s Bohom, práve naopak, takto sa pripravujeme milovať správnym spôsobom a čoraz veľkodušnejšie. Takisto, keď sa vraciame k Bohu, potom, ako sme milovali druhých, naša modlitba je autentickjšia, rýdzejšia, zahŕňa všetkých ľudí, ktorých sme stretli a ktorých mu prinášame.

Aby sme mohli bližneho milovať ako seba samého, treba ho poznať tak, ako poznáme seba samých. Mali by sme dospieť k tomu, že milujeme tak, ako ten druhý chce byť milovaný, a nie ako by sa nám páčilo. Dnes, keď sa každá spoločnosť stáva čoraz viac multikultúrnou, s osobami z veľmi odlišných prostredí, je táto výzva o to naliehavejšia. Kto sa vyberie do inej krajiny, musí spoznať jej tradície a hodnoty, len tak môže chápať a milovať jej obyvateľov. To isté platí pre toho, kto prijíma nových imigrantov, často dezorientovaných, zápasiacich s novým jazykom a neľahkou integráciou do spoločnosti.

Odlíšnosti nájdeme aj v samotnej rodine, na pracoviskách alebo vo svojom okolí, aj keď ich tvoria ľudia tej istej kultúry. Potešilo by nás, keby sa našiel niekto, kto je ochotný venovať nám svoj čas, aby nás vypočul, pomohol nám s prípravou na skúšku alebo nájsť prácu či upratať byt. Možno aj druhí potrebujú niečo podobné. Musíme byť schopní to vycítiť, byť voči nim pozorní, úprimne počúvať, vžiť sa do ich situácie.

Zaväzujú aj kvalita lásky. V známom hymnuse na lásku apoštol Pavol vymenúva niektoré jej vlastnosti. Nezaškodí si ich pripomenúť: láska je trepezlivá, dobrotivá; nezávidí, nevypína sa, nevystatuje sa, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nemyslí na zlé, neteší sa z nepravosti, ale raduje sa z pravdy. Všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa, všetko vydrží (porov. *1 Kor 13, 4, 7*).

Koľko príležitostí a odtieňov nájdeme, keď žijeme:

„Milovať budeš svojho bližneho ako seba samého!“

Nakoniec si môžeme pripomenúť, že táto norma ľudského bytia je základom známeho *zlatého pravidla*, ktoré nájdeme vo všetkých náboženstvách a u veľkých učencov samotnej sekulárnej kultúry. Mohli by sme v koreňoch vlastnej kultúrnej tradície alebo náboženského presvedčenia pohľadať podobné výzvy milovať bližneho a pomáhať si žiť ich spoločne, hinduisti s moslimami, budhisti so stúpenkami tradičných náboženstiev, kresťania s mužmi a ženami dobrej vôle.

Spoločne musíme pracovať na vytváraní novej mentality, ktorá si bude ctiť druhého, ktorá bude vštepovať rešpekt k ľudskej osobe, starostlivosť o menšiny, bude všímavá voči potrebám najslabších a namiesto vlastných záujmov dá na prvé miesto záujmy druhého.

Ak by sme si skutočne uvedomovali, že máme milovať bližneho ako seba samého, až po bod, že nebudeme robiť druhému to, čo by sme nechceli, aby sa robilo nám, a budeme robiť druhému to, čo by sme chceli, aby sa robilo nám, prestali by vojny, zmizla by korupcia, univerzálne bratstvo by nebolo viac utópiou a civilizácia lásky by sa čoskoro stala skutočnosťou.